

PÕLTSAMAA ÜHISGÜMNAASIUM

**YFU VAHETUSÕPILASE MÕJU KLASSI- JA KOOLIKAASLASTELE EESTI
KOOLIDE NÄITEL**

Uurimistöo

Koostaja: Helena Veerla

XI klassi õpilane

Juhendaja: Eva-Brit Bergmann

PÜGi õpetaja

Põltsamaa 2019

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. TAUST	5
1.1. Youth for Understanding - noored mõistmiseks	5
1.2. Psühholoogia	7
1.2.1. Iseloom	8
1.2.2. Väärtushinnangud	9
1.2.3. Keskkonna mõju indiviidile	10
1.2.3.1. Kultuur kui kujundaja	10
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	12
3. TULEMUSED	14
3.1. Valim ja vastajad	14
3.2. Ühine tegevus vahetusõpilasega	16
3.3. Suhtlemisest tingitud mõjutus	18
3.3.1. Väidete analüüs	20
3.4. Õpilaste arvamused mõjutustest	26
4. JÄRELDUSED VAHETUSÕPILASE MÕJUST KAASLASTELE	28
KOKKUVÕTE	29
KASUTATUD ALLIKAD	31
LISAD	33
Lisa 1. Küsimustik	34
SUMMARY	43
AUTORIDEKLARATSIOON	45

SISSEJUHATUS

Mina otsustasin oma uurimistöö siduda õpilasvahetusega, sest veetsin 2017/18 õppeaasta YFU vahetusõpilasena Itaalias. Valisin oma uurimistöö teemaks YFU vahetusõpilase mõju klassi- ja koolikaaslastele. Valisin sellise teema, sest olles ise vahetusõpilane, nägin, kuidas kohalikud, kellega kokku puutusin, aja jooksul natukene muutusid. Lisaks on see üks vahetusõpilastega seotud teemadest, mida on suhteliselt vähe uuritud. Minu eesmärgiks on saada teada, missuguse jälje vahetusõpilased jätavad oma uute sõprade ja koolikaaslaste eludesse. Peamiselt keskendun oma uurimistöös sellele, kuidas vahetusõpilasega tutvumine mõjutab kaaslaste iseloomu, suhtlemisuskust, väärtushinnanguid, maailmavaateid ning käitumist.

Sellest tulenevalt olen püstitanud järgnevad uurimisküsimused:

- 1) Missugust mõju avaldab vahetusõpilane klassile?
- 2) Kuidas muudab vahetusõpilasest sõber meie mõttemaailma ja käitumismustreid?
- 3) Kuidas vahetusõpilasega suhtlemine meid arendab?
- 4) Missugust mõju avaldab vahetusõpilane meie väärtushinnangutele?
- 5) Kas tutvus vahetusõpilasega muudab meie maailmavaateid?

Minu uurimistöö koosneb neljast peatükist. Töö esimene peatükk on jaotatud kaheks osaks. Esimeses osas on lahti seletatud, mis on YFU. Teises osas, mis käsitleb psühholoogiat, on antud ülevaade uurimistööga seotud psühholoogia mõistetest ja indiviidi kujunemise psühholoogiast. Samuti on välja toodud, kuidas keskkond ja kultuur võivad mõjutada meie isiksuse, väärtuste ning hoiakute kujunemist. Uurimistöö teises peatükis on kirjeldatud uurimistöö metoodikat. Kolmanda peatüki moodustab küsitluse tulemuste analüüs ning neljas peatükk koosneb järeldustest.

Töö peamiseks meetodiks oli küsitlus, mis viidi läbi Eesti gümnaasiumites, kus 2018/19 õppeaastal õpib vähemalt üks YFU vahetusõpilane.

Töö peamiseks allikateks on YFU-t tutvustav Avasta Maailma ajakiri, YFU rakukeste koduleheküljed, YFU-teemalised uurimistööd ning psühholoogiateemalised stuudiumitööd. Lisaks on kasutatud ka psühholoogiateemalisi raamatuid ning artikleid.

Olen arvestanud retsensendi soovitusi ja teinud oma töös nendele tuginevaid muudatusi.

1. TAUST

1.1. Youth for Understanding - noored mõistmiseks

Youth for Understanding (YFU) ehk eesti keeles noored mõistmiseks, on vabatahtlikkusel põhinev ülemaailmne organisatsioonide võrgustik, mille põhieesmärgiks on rahvusvaheliste haridusprogrammide korraldamine. YFU organisatsioonide võrgustik on rahvusvahelise õpilasvahetuse maastikul tuntud juba üle 60 aasta, mille jooksul on YFU mõjutanud rohkem kui 270 000 õpilast üle kogu maailma. Igal aastal osaleb vahetusprogrammis umbes viis tuhat 15-18 aastast õpilast üle kogu maailma. YFU võrgustikku kuulub ligi 60 liiget kuuelt erinevalt kontinendilt, nende hulka kuulub ka YFU Eesti. (Our Story 2018)

YFU koorus välja II maailmasõja traagilistest sündmustest. Saksa noorte elu oli pärast sõda väga karm ja nende lootus oli täielikult kustunud. Ameerika minister John Eberly mõistis, kui suure jälje sõda noorte hinge jättis ning tegi ettepaneku kohalike kirikute juhtidele luua õpilasvahetusprogramm, mille käigus toodaks Saksamaa õpilased Ameerika Ühendriikidesse üheks aastaks, kus nad elaksid peredes ja käiksid kohalikes koolides. Eberly lootis, et vahetuskogemus motiveerib noori pöörduma tagasi oma kodumaale, et seda paremaks muuta. Idee anti edasi dr. Rachel Andersenile, kes selle ka päriselt ellu viis, asutades organisatsiooni YFU. Just sõjast põhjustatud hirm võõraste rahvaste ees ajendas Rachel Anderseni astuma reaalseid samme tolerantsema maailma suunas. Ja nii läksidki 1951. aastal esimesed vahetusõpilased Saksamaalt USAsse. Dr. Andersen soovis, et erinevate kultuuride esindajad

õpiksid teineteist tundma ja austama, lootes, et tulevikus viib see tolerantsema ja rahulikuma maailmani, kus poleks koledusi nagu maailmasõjad. (History 2018; Rachel Andersen 2018)

YFU Eesti on YFU rakuke, mis korraldab rahvusvahelisi haridusprogramme Eesti ja teiste riikide vahel. YFU Eesti tegutseb sellel alal juba 1992. aastast. Esimene vahetusõpilane YFU Eestiga läks Hiiumaalt Taani. Esimene vahetusõpilane tuli Eestisse aastal 1995 Ungarist. Möödunud aastate jooksul on YFU Eesti suureks kasvanud. Pärast YFU Eesti loomist on Eestist läinud vahetusõpilaseks rohkem kui 1450 õpilast, Eestis on õppinud üle 450 välisõpilase ning vahetusperesid, kelle juures vahetusõpilased elavad, on kokku lausa ligi 400. (Eensalu 2018: 3; Organisatsioonist 2018)

YFU on üles ehitatud vabatahtlikkusele. Seda kinnitab fakt, et üle maailma on YFU-l hetkel üle 12 000 vabatahtliku. Vabatahtlikuks olemine annab suurepärase kogemuse, mis aitab ka edaspidises elus paremini hakkama saada. YFU vabatahtlikel on võimalus lähedalt näha värskete vahetusõpilaste teekonda, tutvuda huvitavate inimestega üle kogu maa, korraldada erinevaid üritusi ning aidata noori oma unistustele lähemale. Vabatahtlikud on tavaliselt endised vahetusõpilased või vahetuspere liikmed, kes oskavad vahetusõpilasi aidata just tänu nende enda kogemustele. Vabatahtliku kohustusteks on hoida YFU mainet ning teha kõike endast olenevat, et kõik saaks tehtud ja sealjuures ka korralikult. (Ma olen vabatahtlik 2018; Volunteer 2018)

Selleks, et saada vahetusõpilaseks, tuleb esitada taotlusankeet, misjärel kutsutakse õpilane valimispäevale. Valimispäeval kohtuvad õpilased nelja vabatahtlikuga, kes selgitavad intervjuu ja grupitöödega välja, kas õpilane sobib vahetusõpilaseks või ei. Pärast valimispäeva saab õpilane sõlmida lepingu soovitud sihtriiki õppima asumiseks. Kui õpilane on läbinud valimispäeva ja sõlminud lepingu hakkab ta täitma rahvusvahelist faili, mille abil hakatakse talle vahetusperet otsima. Samal ajal saab ta tegeleda ka vahetusaasta jaoks vajaliku summa kogumisega, otsides toetajaid. Kevadel hakkavad toimuma kodugruppide kohtumised, kus saavad kokku õpilased, kes lähevad sarnastesse riikidesse. Kohtumistel räägitakse kohaliku kultuuriga toime tulemisest, ootamatutest olukordadest, koduigatsusest ja paljust muust. Lisaks kodugrupi kohtumistele saavad õpilased kevadel infopakid, kust leiab olulist teavet vahetusaasta organisatoorse poole osas – lennugraafikud, viisa taotlemine, vaktsiinisoovitused, tutvustav brošüür vastuvõtvalt organisatsioonilt ja muud. Juunis osalevad

õpilased kolmepäevasel eelorientatsioonil, mille eesmärgiks on õpilaste vahetusaastaks ette valmistamine. Samal ajal toimub juba aktiivne suhtlus õpilase ja tema vahetuspere vahel. Sellele järgnebki juba lend vahetusaastale. Kuigi enamuse õpilastest lendab augustis, tuleb ette lende ka juunis ja juulis, vastavalt sihtkohale ja programmitüübile. (Hakka vahetusõpilaseks 2018)

Nii nagu kohalikel õpilastel, on ka YFU vahetusõpilastel kohustus käia koolis. See, kui palju ta tunnis kaasa teeb, sõltub tema keele tasemest ning kokkulepetest õpilase ja õpetajate või kooli vahel. Koolis käimine aitab kõige paremini kohalikku kultuuri sisse elada ning see on ka väga heaks motivaatoriks, miks õppida kohalikku keelt. Esiteks sellepärast, et mida rohkem inimene kohalikku keelt oskab, seda huvitavam tal koolis on, ja teiseks, kui inimene viibib pidevalt keskkonnas, kus räägitakse keelt, millest tema veel väga hästi aru ei saa, soovib ta selle kiiresti selgeks saada, et oma uute sõpradega vabamalt suhelda.

Kooli valimisel mängib olulist rolli see, missuguse eriprogrammiga¹ ta Eestis õpib. Kui programm koolis osas piiranguid ei sea, valitakse koolid eelkõige vahetusperede soovitude alusel, vastavalt logistilistele mugavustele. Enamasti on tegu kooliga, kus käivad ka kohalikus peres elavad õed-vennad. (Kriegler 2017: 7-8)

1.2. Psühholoogia

Vahetusaasta on väga tihedalt seotud psühholoogiaga. Aastapikkune kodust ja sõpradest eemal olek mõjutab õpilase käitumist ja väärtushinnanguid nii enne lahkumist kui ka vahetusaasta vältel. Samuti mõjutab õpilane ka kõiki enda ümber. Selleks, et üldse vahetusõpilaseks hakata, on noortel vaja teatud iseloomuomadusi nagu julgus ja sihikindlus, aga ka kindlaid väärtushinnanguid.

Psühholoogiaks nimetatakse teadust, mis käsitleb käitumise ja psüühiliste protsesside vahelisi seoseid. Psühholoogia kattub paljuski teiste erialade ja töökohtadega, mistõttu on viimase 100

¹Lisaks tavaprogrammile pakub YFU Eesti ka loodus-, muusika-, teatri-, kunsti- ja filmiprogrammi. Eriprogrammid võimaldavad õpilasel vahetusaasta vältel oma hobidega sügavamalt tegeleda.

aasta jooksul nähtud vaeva psühholoogia definitsiooni sõnastamisega. Kui tänapäeval nimetatakse psühholoogiaks teadust, mis käsitleb käitumise ja psüühiliste protsesside vahelisi seoseid, siis veel mõned aastad tagasi arvati, et definitsioon peaks hõlmama ainult käitumist. “Fakt, et psühholoogia on selline lai teema ja et seda peetakse tavaliselt empirismist sõltuvaks, on ühtaegu nii tugevus kui nõrkus.” Paljud psühholoogid viitavad, et tugevuseks on selgetele teaduslikele eesmärkidele põhinemine. Nõrkuseks peetakse, et selline lähenemine kipub tegema psühholoogiast pigem kuiva ja ettevaatliku teadusharu, mistõttu võivad tulemused jääda liiga pinnapealseteks. (Strongman 2008: 14-15)

1.2.1. Iseloom

Iseloom on inimese omaduste kogum, mille erinevad aspektid avalduvad tema suhtumises töösse, kaaslastesse, iseendasse ja elusse üleüldiselt. Iseloom on inimese püsivate ja oluliste psüühiliste omaduste individuaalne kombinatsioon, mis väljendab inimese suhtumist tegelikkusesse ning avaldub tema käitumises ja tegudes. (Kõverjalg 1996: 61) Oluline küsimus on aga see, kui kestvad need omadused on. “Kas need kestavad kogu elu või muutuvad? Või saame neid vägisi muuta? Kas ma saan muuta ennast elu jooksul ebameeldivast, kinnisest, tujukast, hoolimatust ja närvilisest olendist meeldivaks, avatud, vastutulelikuks, kohusetruuks ja pingevabaks mängijaks elu mängus?” Sellised küsimused on põhjutanud paljude isiksusteoreetikute hulgas pikki vaidlusi ja arutelusid, kas ja kui palju sõltuvad inimeste iseloomud ümbritsevast keskkonnast ning kuidas see neid muudab. (Strongman 2008: 186)

Suurem osa filosoofe, psühholooge ja pedagooge on olnud arvamusel, et keskkonna ja kasvatus mõju on inimese kujunemisel määrav. Väga paljud harjumused, oskused ja kombed on elu jooksul omandatud, mistõttu mõjutab nende ilmet kultuur, kuhu kuulutakse. “Eestlased ei söö kuigi sageli madusid ega rotte, kuid Koreas kuuluvad need delikatesside nimekirja.” Samuti jätab sügava jälje iseloomu ka kasvatus ning kodune miljö. (Allik 2005)

1.2.2. Väärtushinnangud

Väärtus on väga lai mõiste. Kui proovida sõnastada üldine mõiste, oleks väärtus miski, mida peetakse õigeks ja oluliseks. (Meos 2009: 5) Oma väärtushinnangutele toetudes loovad inimesed suhteid, oma eluideaale ning panevad paika kriteeriumid, millest elu jooksul kinni pidada üritatakse. Väärtused väljendavad meie soove ja unistusi ning reguleerivad meie käitumist. (Mõisted a 2018)

Väärtused ei ole püsivad — need kasvavad ja arenevad koos meiega, muutudes erinevates eluetappides alati isesuguselt. Tallinna Ülikooli artiklis kirjutatakse väärtuste kohta järgmist: “Väärtus on see, mis on väärt omamist, saavutamist või tegemist. Väärtused on soovide objektid, mis juhivad meie toimimist. Kui mingit tunnet peetakse väärtuseks, siis tähendab see, et seda võetakse arvesse valikute langetamisel ning enda ja teiste tegevuste kavandamisel.” Väärtused sõltuvad inimeste mõtetest, mille allikateks on tahe midagi väärtustada. (*ibid* 2018)

Üks olulisi väärtushinnangute kujundajaid on haridus. Margit Sutrop on öelnud: “Teadmised, oskused ja hoiakud on omavahel lahutamatu seotud. Sellest, millised on inimese väärtushinnangud, sõltub see, kuidas ta õppimisse suhtub ning kuidas ta oma teadmisi ning oskusi rakendab.” Sutrop usub, et kuigi noorte väärtushinnangutel on palju erinevaid kujundajaid, on just koolid ja lasteaiad need, mille õlul lasub raske koorem - kanda edasi ühiskonnale olulised väärtused. Kuigi kõige suurem vastutus peaks olema kodul, arvab Sutrop, et on väga palju ülekoormatud vanemaid ja lõhkisi peresid, mistõttu ei saa vaid perekonnale lootma jääda. (Sutrop 2018) Oluline pole ainult tundide ajal toimuv, vaid ka õpilaste vaheline suhtlus vahetundides. Külli Hindrikson kirjutab, et õpilaste vahelised suhted mõjutavad nende vastastikust mõistmist ning iseenda tunde õppimist. Mida sotsiaalsem inimene on, seda kergem on tal vastutada oma tegude eest või vastata küsimustele nagu “kes ma olen?” või “missugune ma olen?”. Veel kirjutab Hindrikson: “Oluline on, et keskkond oleks soodne kõigi õpilaste arenguks. Klass avaldab mõju õpilaste arengule vastastikuste suhete kaudu. Isiksuse arengu mõjud inimese kooliaastatel jätavad olulise jälje ka tema hilisemasse ellu.” Nii võime väita, et õpilaste omavahelised suhted on väga olulised. (Hindrikson 2010: 1)

1.2.3. Keskkonna mõju indiviidile

Keskkonda defineeritakse kui elus või eluta looduse tegurite kogumit, mis mõjutab selles viibivaid organisme (EKSS 2009 s. v. keskkond). Keskkond mängib väga olulist rolli meie isiksuse kujunemisel. Inimeste iseloomude erinevused kujunevadki välja just erinevast keskkonnast ja kasvatuses. Inimene alustab oma elu puhta lehega. Kõik inimesi ümbritsev jätab nende lehtedele oma jälje ning nii hakkavad kujunema inimeste isiksused. Erinevate keskkondade ja elutingimuste jäljed on ainulaadsed. Sellest tulenevalt on ka inimeste isiksused ainulaadsed. (Jalasto 2010: 14) Näiteks võib õigete inimeste seltskonnas viibimine kasvatada meie ühtekuuluvustunnet ning arendada meie keele- ja suhtlemisoskust ning sallivust.

Keskkond on väga tihedalt seotud kultuuriga. “See, mida nimetatakse *esilekutsutud kultuuriks* tekib konkreetses keskkonnas, mis loob konkreetsed reaktsioonide kombinatsioonid, mis esinevad nii tavapäraselt, nagu oleks tegemist isiksusega.” Näiteks on koostööaldis olek ja konkurentsivõime ühed isiksuse olulisemad aspektid. Samal ajal on ka mõned keskkonnad, mis kutsuvad enamikus inimestes esile koostöövalmidust või konkurentsi. Selle kohta võib tuua väga lihtsa ja elulise näite - toiduküllus viib tihedama koostööni samal ajal kui toidunappus konkrentsini. “Kui sellised tingimused kestavad mõnda aega, siis saab käitumisstiil piisavalt regulaarseks, et seda pidada isiksuse tahuks.” (Strongman 2008: 194)

1.2.3.1. Kultuur kui kujundaja

Kultuuri kohta pole olemas ühtset definitsiooni — igäüks defineerib seda natukene erinevalt. Eesti keele seletav sõnaraamat defineerib kultuuri järgmiselt: a) inimühiskonna loova mõtte ja sellest tuleneva tegevuse tulemuste kogum; b) samast ajajärgust pärinevate ühiste iseloomulike tunnustega muististe rühm. (EKSS 2009 s. v. kultuur) Tallinna Ülikooli artikkel

väidab kultuuri kohta järgmist: “Kultuur on kõige laiem etnograafiline mõiste, mida võib ühelt poolt defineerida sotsiaalse rühma vaadeldavate käitumismustrite, tavade ja eluviiside kogumina. Teiselt poolt võib kultuuri määratleda ideede, uskumuste ja teadmistega, mis konkreetset inimrühma iseloomustavad.” (Mõisted b 2018) Kui sõnastada kultuuri mõiste väga üldiselt tähistab see teatud inimeste grupi jagatud väärtuseid, uskumusi ja käitumisnorme.

Kultuur mõjutab meid - kuidas me õpime, elame ja käitume. Sellest tulenevalt usuvad paljud teoreetikud, et kultuur on meie iseloomu oluline kujundaja (Sincero 2018). Anna-Liisa Tiismaa magistritöö kohaselt on kultuuri mõju kõige tugevam elulugudele, karakteristilistele omadustele ning väärtushinnangutele. Meie elulood saavad alguse juttudest ja lugudest, mida juba lapsepõlvest saadik kordi ja kordi kuulnud oleme ning mille tegelastega oleme end aastate jooksul vastandanud või samastanud. Lugudes esindatud peategelased on tihti kultuuriliselt ülistatud või hukka mõistetud. Nii võib ka elusid vaadelda kui jutustusi, mis on kujunenud erinevate kultuuride koosmõjul. Samuti kirjutab Tiismaa: “Kultuur annab inimestele justkui menüü lugudest, mille järgi elada. Kuna aga inimeste kogemustepagasid ja elukeskkonnad varieeruvad, ei varustata kõiki ka ühetaoliste menüüdega.” Inimesed saavad ise valida, missuguseid lugusid nad enda jutustuse täiendamiseks kasutavad. Lugude valikul lähtutakse peamiselt ümbritsevast keskkonnast, omaenda päritolust ja haridusest, sotsiaalsetest suhetest ning ka oma iseloomuomadustest. (Tiismaa 2010: 10-11)

Eelmises peatükis mainisin *esilekutsutud kultuuri*. On olemas veel ka teine kultuurivorm, mis mõjutab isiksust. Seda nimetatakse *ülekantud kultuuriks*. “Ülekantud kultuur koosneb veendumustest, hoiakutest, väärtushinnangutest, moraalidest jne, mis on ühelt inimeselt teisele üle kantud.” Kultuuri on võimalik ühelt inimeselt teisele üle kanda ja see juurdub nii sügavalt, et sellest saab inimese isiksuse osa. (Strongman 2008: 194-195) Ülekantud kultuuri mõjutusi on tunda nii inimeste eesmärkides kui ka maailmavaadetes.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

Esimese peatüki koostamiseks lugesin erinevaid varem koostatud materjale, mille hulgas oli nii artikleid kui ka teadustöid. Selle tulemusel sain teada mitmeid detaile, mida ma YFU-st veel ei teadnud. Lisaks suurenesid minu psühholoogiaalased teadmised märkimisväärselt. Sellele informatsioonile tuginedes koostasın küsimustiku vahetusõpilaste klassi- ja koolikaaslastele.

Küsimustik oli veebipõhine, mille täitmine toimus *Google Forms*i keskkonnas 8. veebruarist 27. veebruarini 2019. aastal. Küsitluses osalesid õpilased 15 erinevast Eesti koolist, kus 2018/19 õppeaastal õpib vähemalt üks YFU vahetusõpilane. Küsitlus oli mõeldud 10.-12. klassi õpilastele, sest suurem osa vahetusõpilastest õpib just gümnaasiumi klassides. Küsitlusest võttis osa 167 gümnasisti, kellest 67 olid noormehed ja 100 olid neiu. Arvestades koolide arvu, vastasid küsimustikule väga vähesed õpilased. Sellest tulenevalt on võimalik analüüsida vaid üldist pilti, vahetusõpilase rahvusele tähelepanu pööramata.

Küsimustik (Lisa 1) koosnes 42 küsimusest, mis olid jaotatud kaheks osaks. Esimese osa seitse küsimust andsid ülevaate, kui palju küsitlusele vastaja vahetusõpilasega suhtleb, mida nad koos teevad ning mis rahvusest vahetusõpilasega on tegu. Teine osa koosnes 35 küsimusest, millest 27 olid väited, mille kohta pidi vastaja otsustama, mil määral need tema kohta kehtivad. Järele jäänud kaheksast küsimusest kolm võimaldasid vastajal hinnata, kui palju on vahetusõpilane teda mõjutanud või muutnud ning kas need muutused on olnud pigem positiivsed või negatiivsed. Neli küsimust teisest osast olid lahtise vastusega küsimused, mis võimaldasid vastajal oma seisukohti põhjendada. Lisaks eelnevale sisaldab teine osa ka küsimust vahetusõpilaseks saamise soovi kohta. Kõikidele valikvastustega küsimustele

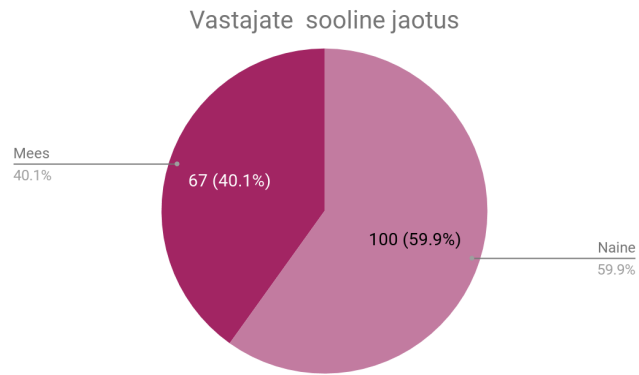
vastamine oli kohustuslik. Lahtiste vastustega küsimustele vastamine oli vabatahtlik. Küsitlus oli anonüümne.

3. TULEMUSED

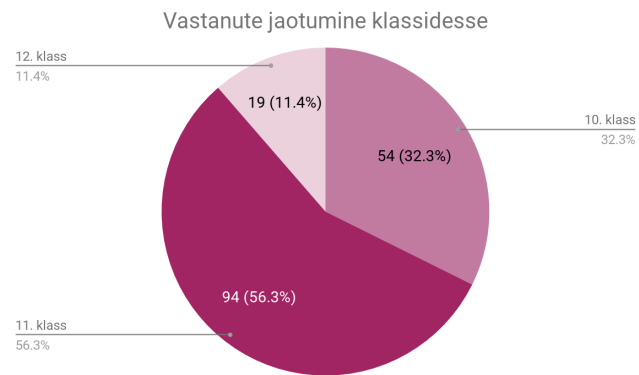
Tulemuste analüüsisist on välja jäetud mõningad sobimatud vastused. Sobimatuid vastuseid esines lahtiste vastustega küsimustes ning küsimuste puhul, millele oli võimalik vastata “MUU”.

3.1. Valim ja vastajad

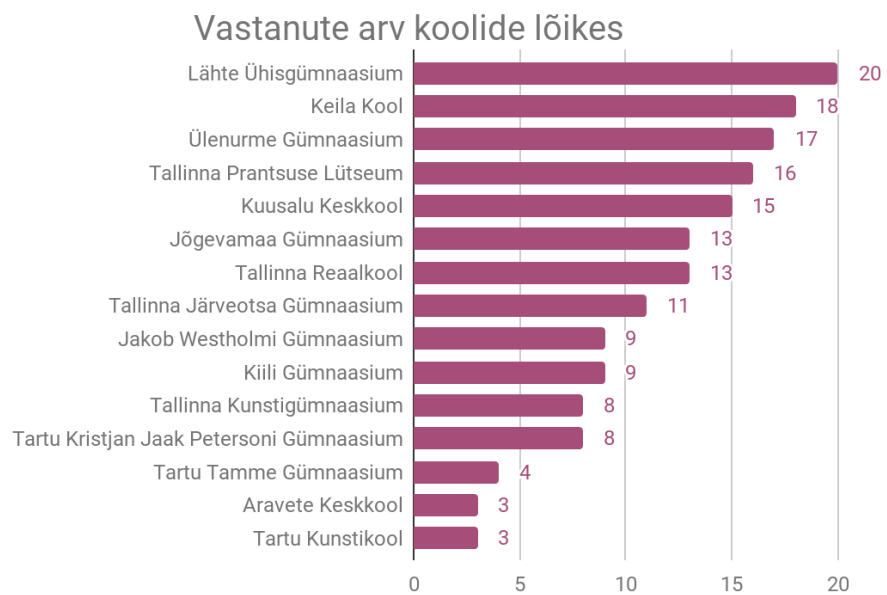
Küsitluses osales 167 gümnasisti üle Eesti, kellest 67 (40,1%) olid mehed ja 100 (59,9%) olid naised. (Joonis 1) 167 vastanust 54 (32,3%) olid 10. klassi õpilased, 94 (56,3%) olid 11. klassi õpilased ning 19 (11,4%) olid 12. klassi õpilased. (Joonis 2) Kõige rohkem vastasid küsimustikule Lähte ÜG õpilased (20), teisele kohale jäi Keila Kool 18 vastajaga ning kolmandale kohale Ülenurme Gümnaasium 17 vastajaga. (Joonis 3) Küsitlusele vastanud õpilaste klassides on vahetusõpilasi üheksast erinevast riigist. 61 õpilast (36,5%) vastasid, et nende klassis õpib vahetusõpilane Saksamaalt, 25 õpilast (15%) vastasid, et nende klassis õppiv vahetusõpilane on Jaapanist ning 19 õpilast (11,4%) vastasid, et nende klassis õpib vahetusõpilane Belgiast. (Joonis 4)

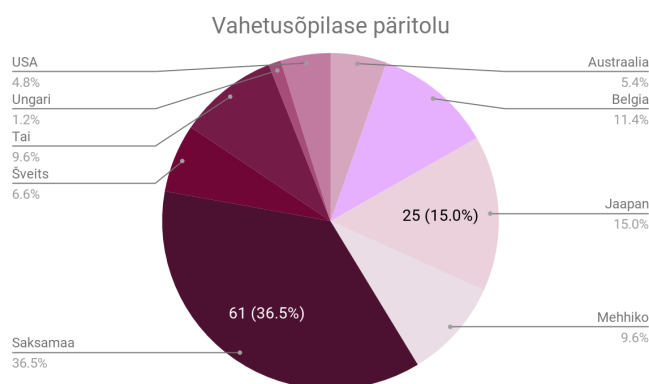
Joonis 1. Vastanute sooline jaotus (n=167).

Joonis 2. Vastanute jaotumine klassidesse (n=167).

Joonis 3. Vastanute arv koolide lõikes (n=167).

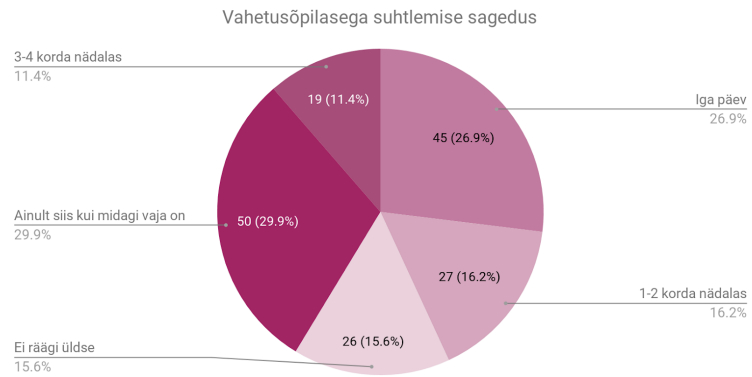

Joonis 4. Vahetusõpilase päritolu (n=167).

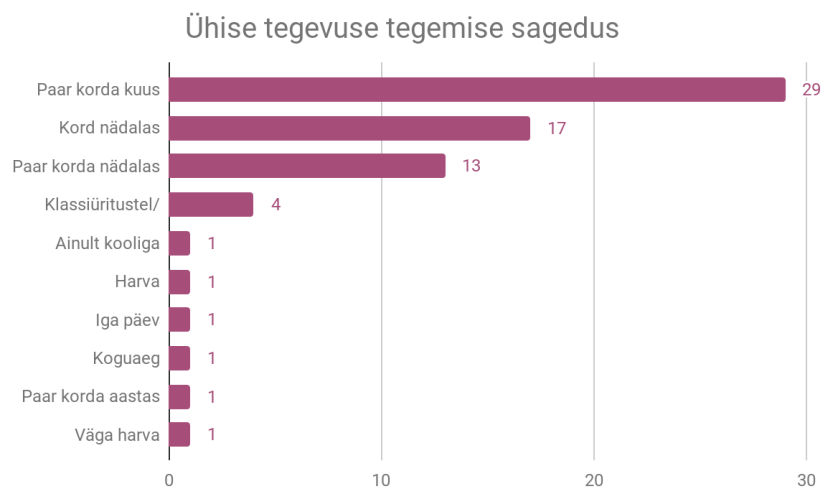
Vastuste analüüsimisel on kujutatud üldist pilti ehk vastuste seost erinevate koolide või konkreetsete klassidega ei ole töös edaspidi välja toodud.

3.2. Ühine tegevus vahetusõpilasega

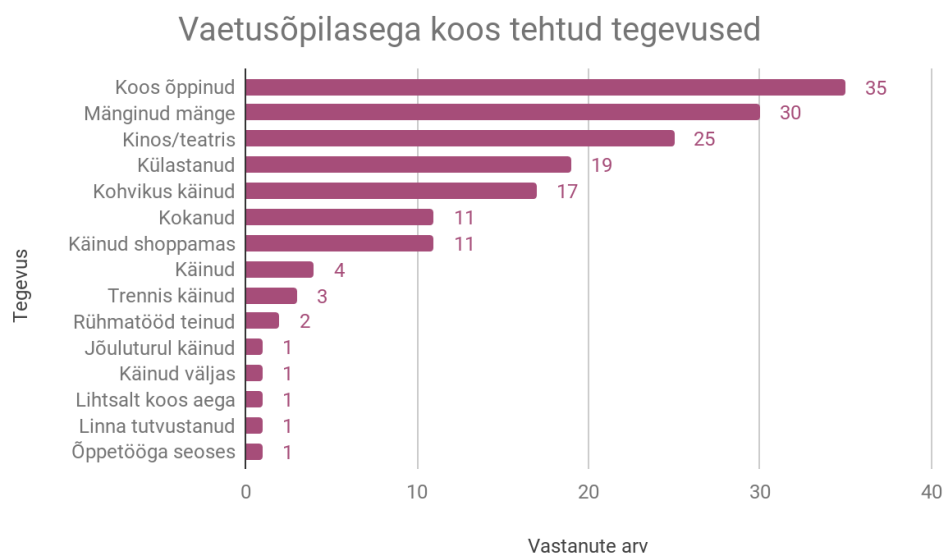
26 õpilast (15,6%) vastas, et ei suhtle oma klassis õppiva vahetusõpilasega mitte kunagi, 50 õpilast (29,9%) vastas, et suhtleb vahetusõpilasega ainult siis, kui midagi vaja on ning 45 õpilast (26,6%) vastas, et suhtleb vahetusõpilasega iga päev. (Joonis 5) 95 vastajat (56,9%) märkisid, et ei tee mitte kunagi midagi koos vahetusõpilasega. Samal ajal vastasid aga 13 õpilast (7,8%), et teevad paar korda nädalas midagi koos vahetusõpilasega, 17 õpilast (10,2%), et teevad midagi koos vahetusõpilasega korra nädalas ning 29 õpilast (17,4%) veedavad aega koos vahetusõpilasega korra kuus. (Joonis 6) Kõige populaarsemaks vaba aja veetmise viisiks oli õppimine, mida on koos vahetusõpilasega teinud 35 vastanut (21%). Teiseks populaarsemaks tegevuseks oli 30 vastaja (18%) poolt märgitud mängude mängimine. (Joonis 7)

Joonis 5. Vahetusõpilasega suhtlemise sagedus (n=167)

Joonis 6. Vahetusõpilasega ühise tegevuse tegemise sagedus (n=72)

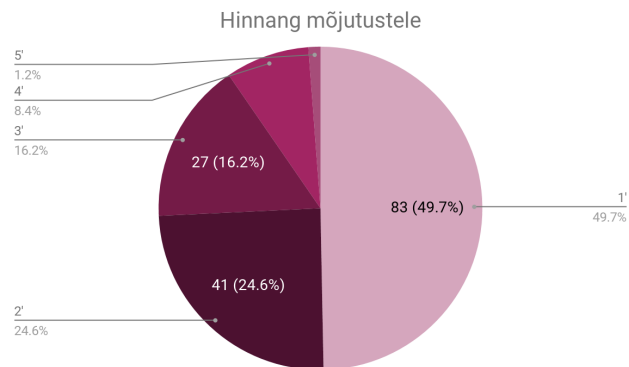
Joonis 7. Tegevused, mida tehti koos vahetusõpilasega (n=78).

6. joonise koostamisel on välja jäetud vastused, kus suhtlemise sageduseks oli märgitud “mitte kunagi” ning 7. joonise koostamisel on välja jäetud nende õpilaste vastused, kes väitsid, et nad ei ole vahetusõpilasega koos midagi teinud.

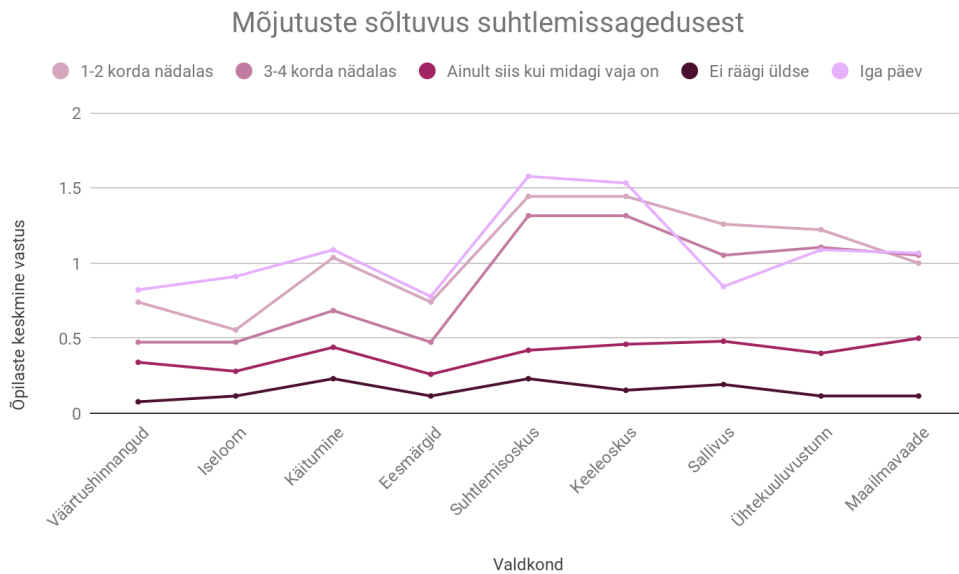
3.3. Suhtlemisest tingitud mõjutus

Õpilased ise ei pea vahetusõpilasest tulenevat mõjutust kuigi suureks. 83 vastajat (49,7%) valisid mõjutuse suuruseks viie palli süsteemist vastuse “1”. 27 vastajat (16,2%) otsustasid, et mõjutus on olnud keskmise suurusega ning valisid vastuseks “3”. Ainult 2 õpilast (1,2%) otsustasid, et mõjutus on olnud suhteliselt suur, ja valisid vastuseks “5”. (Joonis 8) Õpilastel oli võimalus hinnata, kui palju on vahetusõpilane neid erinevates valdkondades mõjutanud. Nendeks valdkondadeks olid väärtushinnangud, iseloom, käitumine, eesmärgid, suhtlemisoskus, keeleoskus, sallivus, ühtekuuluvustunne ning maailmavaade. Õpilastel oli valida viie vastuse hulgast, milleks olid “ei ole üldse mõjutanud”, “pigem ei ole mõjutanud”, “natukene on mõjutanud”, “on palju mõjutanud” ning “on väga palju mõjutanud”. Küsimuse vastustest võib leida seose suhtlemise sagedusega. (Joonis 9) Nähes kõrvalt vahetusõpilase

elu, arvavad 90 õpilast (53,9%), et ka nemad saaksid hakkama vahetusõpilaseks olemisega, kuid 40 õpilast vastasid, et nemad sellega toime ei tuleks. (Joonis 10)

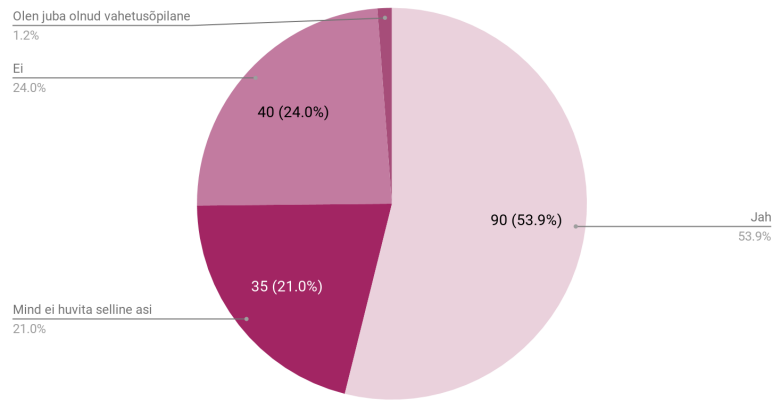

Joonis 8. Hinnang vahetusõpilase mõjutusele viie palli süsteemis (n=167).

Joonis 9. Mõjutuste sõltuvus suhtlemise sagedusest (n=167).

Mis sa arvad, kas oleksid võimeline veetma aasta vahetusõpilasena välismaal?

Joonis 10. Küsimuse “Mis sa arvad, kas oleksid võimeline veetma aasta vahetusõpilasena välismaal?” vastuste jaotumine (n=167).

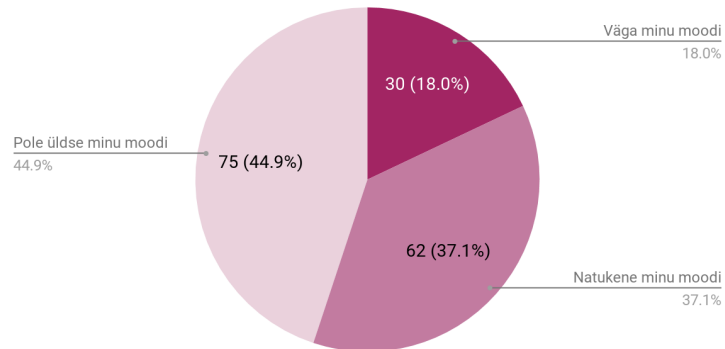
Joonise üheksa loomiseks on õpilaste vastused teisendatud numbriteks ühest viieni, kus üks vastab vastusele “pole üldse mõjutanud” ja viis vastusele “on väga palju mõjutanud”. Joonisele on kantud iga valdkonna kohta viis väärtust, mis vastavad erinevate suhtlemise sageduste kõikide vastuste aritmeetilistele keskmistele.

3.3.1. Väidete analüüs

Küsimustikus esitasin 27 väidet, millele sai vastata kolmel erineval moel: “väga minu moodi”, “natukene minu moodi” ja “pole üldse minu moodi”. Nende hulgas oli väiteid nii väärtuste kui ka iseloomu kohta. Sellest tuleb välja, et kõige vähem on vahetusõpilase mõju tunda poliitiliste eelistuste kujunemisel, sest lausa 156 õpilast (93,4%) vastasid, et vahetusõpilasega tutvumine ei ole mitte mingil määral muutnud nende poliitilisi eelistusi. Teine väide, millega väga paljud õpilased ei nõustunud, puudutas õpilaste käitumist, täpsemalt tormakust. 155 õpilast (92,8%) vastasid, et vahetusõpilane ei ole muutnud neid tormakamaks. Väidetest võib järeldada, et kõige rohkem mõjutab vahetusõpilane kaaslaste arvamust eesti keelest (Joonised 11, 15) ning paneb nad tahtma osata veel mõnda võõrkeelt. (Joonised 12, 15) Samuti annab vahetusõpilane kaaslastele julgust suhelda võõrkeeles. (Joonised 13, 15) Lausa 73 õpilast

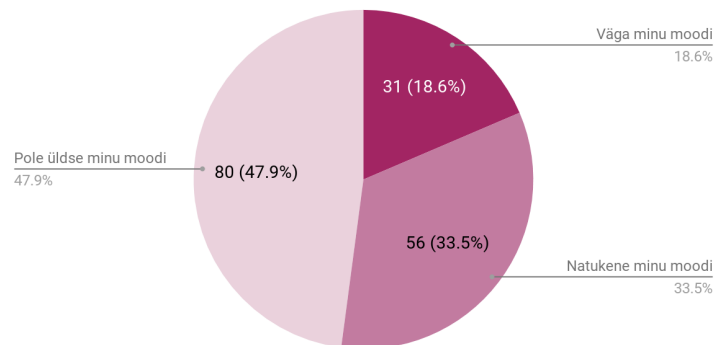
(43,7%) arvasid, et vahetusõpilasega tutvumine on parandanud nende inglise keele oskust.
(Joonised 14, 15)

Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud, kui ilus ja väärtuslik on eesti keel

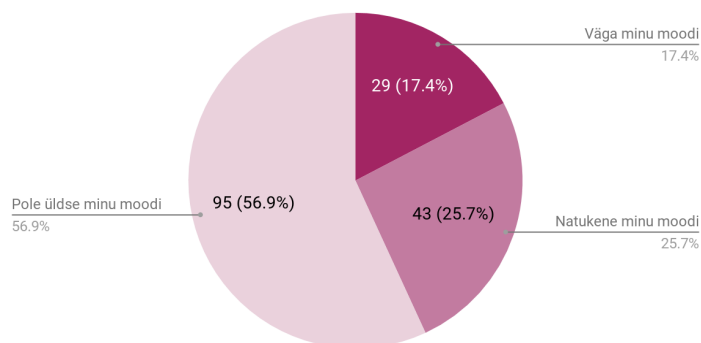
Joonis 11. Vastused väitele “pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud, kui ilus ja väärtuslik on eesti keel” (n=167).

Vahetusõpilasega tutvumine on pannud mind tahtma osata veel mõnda võõrkeelt

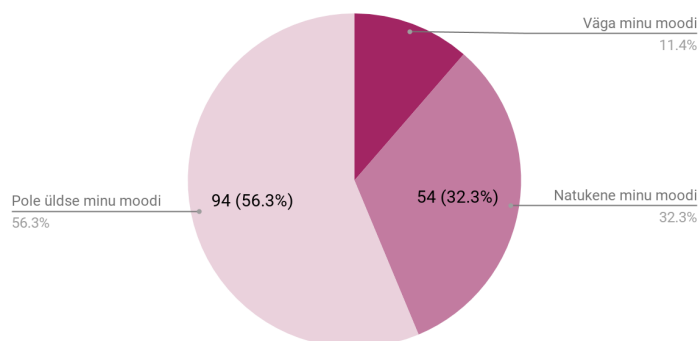
Joonis 12. Vastused väitele “vahetusõpilasega tutvumine on pannud mind tahtma osata veel mõnda võõrkeelt” (n=167).

Vahetusõpilasega tutvumine on andnud mulle julguse suhelda võõrkeeles

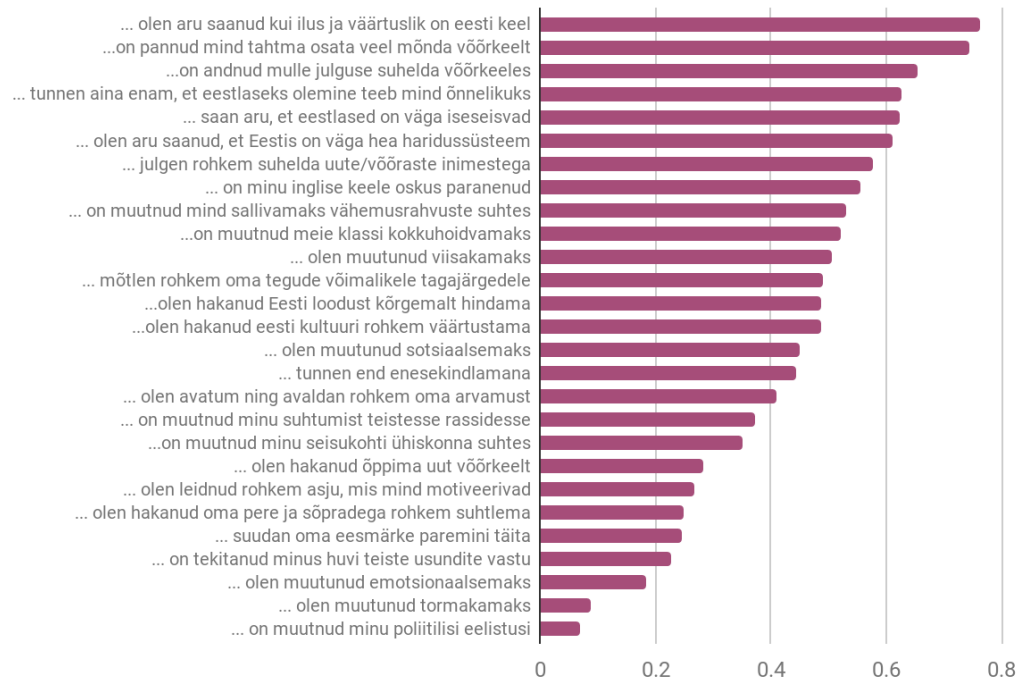
Joonis 13. Vastused väitele “vahetusõpilasega tutvumine on andnud mulle julguse suhelda võõrkeeles”(n=167).

Pärast vahetusõpilasega tutvumist on minu inglise keele oskus paranenud

Joonis 14. Vastused väitele “pärast vahetusõpilasega tutvumist on minu inglise keele oskus paranenud”(n=167).

Järgnevate jooniste (Joonised 15-18) koostamiseks on vastusevariandid teisendatud arvudeks. Vastus “pole üldse minu moodi” vastab numbrile “0”, “natukene minu moodi” numbrile “1” ja “väga minu moodi” numbrile “2”. Joonistele on kantud vastuste aritmeetilised keskmised. Iga väite keskmine vastus annab ülevaate, kui palju on vahetusõpilane kaaslasid antud valdkonnas või teemas mõjutanud. (Joonis 15)

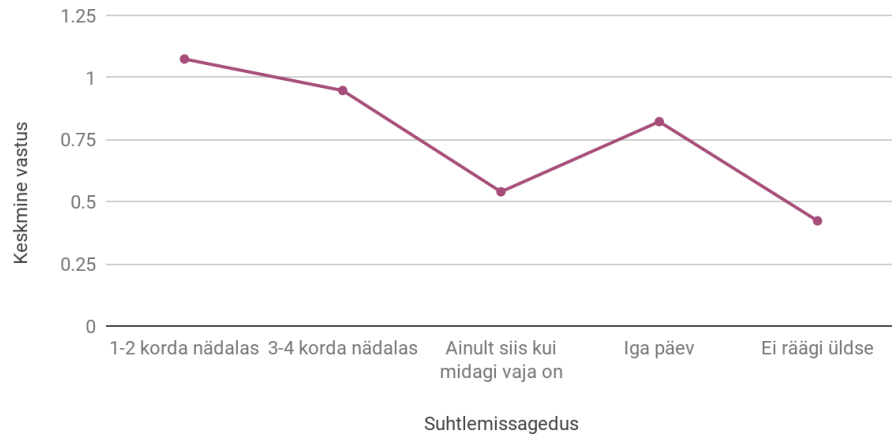

Joonis 15. Keskmesed vastused väidetele (n=167).

Paljud joonise (Joonis 15) ülemisse osasse jäävad vastused puudutavad väärtushinnanguid. Jooniselt on näha, et kõige rohkem väärtustatakse eesti keelt, võõrkeeli, eestlaseks olemist, Eesti haridussüsteemi ja loodust ning eesti kultuuri. Ülemisse osasse on jõudnud veel sallivust, julgust ja eestlaste iseseisvust puudutavad väited.

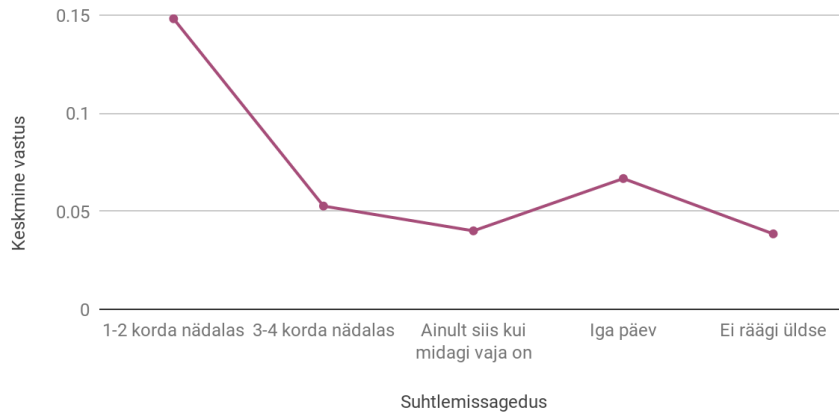
Kõikide väidete puhul võib märgata, et vastused erinevad vastavalt suhtlemise sagedustele. Joonised 16-18 kujutavad mõjutuste sõltuvust suhtlemise sagedusest. Välja on toodud vaid eelneva joonise (Joonis 15) ülemine ja alumine väide ehk väide, millega nõustuti kõige enam ning väide, millega nõustuti kõige vähem ning väide, mis puudutab tervet klassi.

Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud, kui ilus ja väärtuslik on eesti keel

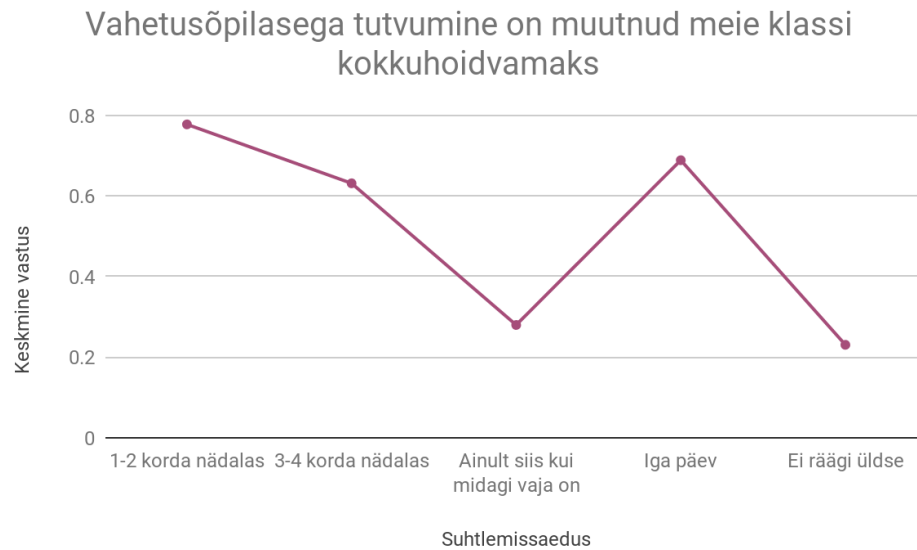

Joonis 16. Väite “pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud, kui ilus ja väärtuslik on eesti keel” vastuste sõltuvus suhtlemise sagedusest (n=167).

Vahetusõpilasega tutvumine on muutnud minu poliitilisi eelistusi

Joonis 17. Väite “vahetusõpilasega tutvumine on muutnud minu poliitilisi eelistusi” vastuste sõltuvus suhtlemise sagedusest (n=167).

Joonis 18. Väite “vahetusõpilasega tutvumine on muutnud meie klassi kokkuhoidvamaks” vastuste sõltuvus suhtlemise sagedusest (n=167).

Jooniselt 16 näha olev kõver annab ettekujutuse joonise 15 ülemises pooles asuvate väidete üldkujust ning jooniselt 17 näha olev kõver annab ettekujutuse joonise 15 alumises pooles paiknevate väidete üldkujust, sest kõverad säilitavad umbkaudu oma kuju. Joonisel 18 näha olev kõver on ainus, mille sakid on teiste graafikute omadest selgelt suuremad. Joonistelt on näha, et mida tihemini vahetusõpilasega on suheldud, seda suuremaid mõjutusi vastajad tunnevad. Nagu jooniselt 15 näha, on kõige rohkem muutusi toimunud eesti keele väärtustamises, võõrkeelte oskamise soovis ning võõrkeeles suhtlemise julguses. Samuti on muutunud suhtumine eestlaseks olemisse ning arvamused eestlaste iseseisvusest. Kõige vähem on vahetusõpilane mõjutanud vastajate poliitilisi eelistusi ning huvi erinevate usundite vastu. Samuti pole tutvus vahetusõpilasega aidanud vastajatel oma eesmäärke paremini täita ega muutnud vastajaid emotsionaalsemateks või tormakamateks. Jooniselt 18 on näha, et vahetusõpilane avaldab mõju ka klassile üldiselt. Õpilased, kes suhtlevad vahetusõpilasega usuvad, et vahetusõpilane on muutnud nende klassi kokkuhoidvamaks.

3.4. Õpilaste arvamused mõjutustest

Kuigi mingil määral mõjutab vahetusõpilane kõiki, kellega ta kokku puutub, ei taju õpilased ära, kas mõjutus on toimunud või ei. Kui õpilased pidid otsustama, kui palju viie palli skaalal vahetusõpilane neid mõjutanud on, valis lausa 49,7% õpilastest mõjutuse astmeks väärtuse "1". Sellegipoolest suutsid 67 õpilast (40,1%) välja tuua näiteid mõjutustest. Peamiselt toodi välja võõrkeele- ja suhtlemisoskuse paranemist ning tolerantsuse suurenemist. Samuti on suurenenud vastajate huvi teiste kultuuride vastu.

Suurem osa vastajaid pidasid vahetusõpilasest tulenevat mõju positiivseks. Ainult 6,8% vastajatest arvas, et vahetusõpilasest tulenev mõjutus on olnud negatiivne. Positiivseks peetakse nii mõju indiviidile kui ka mõju tervele klassile. Põhjenduseks, miks mõjutused on olnud pigem positiivsed, on õpilased muuhulgas vastanud, et võõra kultuuriga inimene laiendab silmaringi ning annab huvitava kogemuse. Samuti on positiivset mõju põhjendatud kui negatiivse mõju puudumist ehk kui pole toimunud negatiivset mõjutust, siis peab mõjutus olema positiivne. Negatiivseks peeti vahetusõpilasest tulenevat mõju peamiselt nende õpilaste poolt, kes vahetusõpilastega vähem suhtlesid. See, kas mõjutus on pigem positiivne või negatiivne, sõltub suuresti vahetusõpilasest endast, peamiselt tema käitumisest ja hoiakutest. Kui vahetusõpilane on positiivne, viisakas ja tore inimene, on ka mõjutus positiivne. Kui aga vahetusõpilane on ebaviisakas või üleolev, siis kipub ka temapoolne mõju ümbritsevatele inimestele negatiivne olema.

Vahetusõpilane ei mõjuta ainult kaaslaste väärtushinnanguid ning oskuseid, vaid arendab neid ka teistes valdkondades. Näiteks saavad vahetusõpilaste sõbrad uusi teadmisi teistest kultuuridest, nad õpivad sõna-sõna haaval uusi lauseid ja väljendeid enda jaoks võõrast keelest ning tihti hakkavad nägema nii Eestit kui ka eesti keelt teistsuguse nurga alt, võimaldades neil märgata asju, millele võib-olla varem tähelepanu ei pööratud. Õpilased kuulevad teisest kultuuriruumist pärit inimeselt, kuidas kõlab eesti keel või miks on Eesti eriline, mistõttu hakkavad ka kohalikud oma kodumaad rohkem väärtustama. Mitmed õpilased tõid välja, et tänu tutvusele vahetusõpilasega, on nad hakanud koolitoitu ja Eesti haridussüsteemi kõrgemalt hindama. Samuti on õpilased hakanud mõistma kultuuride ja ühiskondade erinevusi ning erinevate maade traditsioone. Eelnevalt tulenevalt on laienenud

vahetusõpilastega suhtlevate inimeste silmaring, mistõttu on paljud neist muutunud tolerantsemateks ja seega on muutunud ka nende suhtumine ühiskonna probleemidesse ja ühiskonda üldiselt. Veel tõid mõned õpilased välja, et tutvus vahetusõpilasega on muutnud neid julgemateks ja töökamateks.

Mitmed õpilased soovisid lisada, et see, kui nad vastasid mõnele väitele “pole üldse minu moodi”, ei tähenda, et vastaja ei nõustu selle väite sisuga. Lihtsalt vahetusõpilane ei olnud teda antud valdkonnas mõjutanud.

4. JÄRELDUSED VAHETUSÕPILASE MÕJUST KAASLASTELE

Küsitlusest selgus, et vahetusõpilasel on mõju teda ümbritsevatele inimestele. Kahjuks ei oska paljud õpilased vahetusõpilaselt tulenevat mõju tähele panna, kuid on ka neid, kes mõjutustest aru saavad. Üldjuhul tuleb välja, et mida tihemini vahetusõpilane oma klassi- või koolikaaslastega suhtleb, seda suuremaks osutub mõjutus. Huvitav on aga see, et õpilased, kes suhtlesid vahetusõpilasega üks kuni kaks korda nädalas, said suurema mõjutuse osalisteks kui need, kes suhtlesid kolm kuni neli korda nädalas või lausa iga päev. See seos tuleb välja vaid siis, kui vaadelda igat väidet eraldi. Kui aga vaadelda üldist mõjutustaset erinevatele valdkondadele, on selgelt näha, et mida suurem on suhtlemise sagedus, seda suurem on olnud mõjutus. Mõjutuste ulatus ei sõltu ainult suhtlemise sagedusest, vaid ka vahetusõpilase suhtumisest. Mida meeldivam on vahetusõpilane, seda vastuvõtlikumad on noored tema poolt tulenevatele mõjutustele. Peamiselt mõjutatakse õpilaste väärtushinnanguid, suhtumist ja oskuseid. Kõige sagedamini tuleb välja keelealane mõjutus ning muutused suhtumises. Õpilased märkisid, et kõige vähem on vahetusõpilane mõjutanud nende iseloomu, käitumist ning eesmärke. Samuti on vahetusõpilase roll küllaltki väike poliitiliste eelistuste kujunemisel ning erinevatest usunditest huvitumisel. Valdav enamus mõjutusi on positiivsed, kuid leidub ka inimesi, kes usuvad, et vahetusõpilasest tingitud mõjutused on pigem negatiivsed. Tänu tutvusele vahetusõpilasega, on noored muutunud tolerantsemateks, nende suhtlemisoskus on paranenud ning nende suhtumine ühiskonda, Eestisse ja eesti keelde on paranenud. Samuti mõistavad vahetusõpilastega kokku puutunud noored paremini kultuuride ja traditsioonide erinevusi ning nad on hakanud väärtustama asju, nagu koolitoit või haridussüsteem, millele varem tähelepanu ei pööratud. Suhtumise muutumine toob kaasa muutused maailmavaadetes.

KOKKUVÕTE

Minu uurimistöö teemaks oli YFU vahetusõpilase mõju klassi- ja koolikaaslastele. Oma töös soovisin leida vastust viiele küsimusele: missugust mõju avaldab vahetusõpilane klassile, kuidas muudab vahetusõpilane kaaslaste mõttemaailma ja käitumismustreid, kuidas vahetusõpilasega suhtlemine meid arendab, missugune mõju on vahetusõpilasel meie väärtushinnangutele ning kas vahetusõpilasega suhtlemine muudab meie maailmavaadet. Uurimus valmis küsimustiku abiga, millele vastasid 167 gümnasisti 15 Eesti koolist.

Vahetusõpilane avaldab nii klassile kui üksikutele inimestele üldjoontes positiivset mõju, kuid see sõltub suuresti vahetusõpilase enda isiksusest. Mida toredam on vahetusõpilane, seda positiivsem on mõju. Lisaks, pärast vahetusõpilase tulekut klassikollektiivi, on mitmed klassid muutunud kokkuhoidvamateks.

Kuigi meie käitumismustreid vahetusõpilane kuigi palju ei mõjuta, on mõju mõttemaailmale selgelt tuntav. Pärast vahetusõpilasega tutvumist hakkavad noored rohkem mõtlema meid ümbritsevatele asjadele, nagu haridussüsteem või kultuuride erinevused, ning mõistavad seetõttu ühiskonna probleeme palju paremini.

Kokkupuude vahetusõpilasega arendab noorte suhtlemisoskust, keeleoskus paraneb ja õpilased muutuvad julgemaks. Vahetusõpilastega tutvumise järel hakkavad õpilased ühiskonnas esinevaid erinevusi paremini mõistma, seega areneb nende silmaring ning nad muutuvad tolerantsemateks.

Väärtushinnangud on üheks valdkonnaks, mille puhul on mõjutuse olemasolu selgelt näha. Kõige rohkem mõju on tunda Eesti ja eesti keele väärtustamises, aga ka haridussüsteemi ja

looduse väärtustamine on olulisel kohal. Samuti on hakatud väärtustama koolitoidu olemasolu ning eesti kultuuri.

Tutvus vahetusõpilasega mõjutab kaaslaste maailmavaadet. Kuigi vahetusõpilane ei avalda mõju poliitilistele eelistustele või usuvallikutele, muudab vahetusõpilane kaaslasti tolerantsemateks ja avardab nende silmaringi, mistõttu muutub noorte suhtumine ühiskonda ja selle probleemidesse. Kui muutub suhtumine, muutuvad ka vaated.

Pärast uurimistöö kirjutamist võin öelda, et nõustun suurema osa esimeses peatükis kasutatud autorite loomingu. Keskkonnal on mõju inimestele ning samas keskkonnas viibivad teisest kultuuriruumist teistsuguse taustaga inimesed vaid võimendavad seda mõju.

Tänu uurimistööle sain uusi teadmisi nii YFU-st kui ka psühholoogiast. Lisaks paranes minu ajaplaneerimisoskus ning oskus kirjutada teaduslikku teksti. Samuti paranes minu graafikute koostamise oskus. Mind paneb imestama, kui suurt mõju avaldavad meile ümbritsevad inimesed. Sain teada, et kuigi vahetusõpilastel on kaaslastele mõju, ei suuda õpilased seda tavaliselt märgata ning seetõttu ei oska ka toimunud muutusi väärtustada. Tänu uurimistööle oskan paremini märgata muutusi ja mõjutusi enda ümber, millest on tulevikus kindlasti kasu, eriti kui jätkan ka tulevikus vahetusõpilastega suhtlemist. Minu uurimistööst võib kasu olla ka YFU-le, sest tänu sellele on neil võimalik näha, kuidas mõjub vahetusõpilane klassile ning seda teades võivad koolid vahetusõpilasi palju parema meelega vastu võtta.

KASUTATUD ALLIKAD

- Allik, J. 2005. Mis määrab lapse iseloomu. Eesti Päevaleht 30.07.2005
<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/juri-allik-mis-maarab-lapse-iseloomu?id=51015988>
02.01.2019
- Eensalu, K. 2018. YFU avab uksi ja muudab maailma. Avasta maailma 2018/2019, 3.
- Eesti Keele Seletav Sõnaraamat. 2009. Eesti Keele Instituut. Keskkond.
<http://eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=keskkond&F=M> 02.01.2019
- Eesti Keele Seletav Sõnaraamat. 2009. Eesti Keele Instituut. Kultuur.
<http://eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kultuur&F=M> 02.01.2019
- Hakka vahetusõpilaseks. Vahetusõpilane. Youth for Understanding Eesti. 2018.
<https://www.yfu.ee/vahetusopilane/taotlemine/> 18.11.2018
- Hindrikson, K. 2010. Klassi kujunemine sõpruskonnaks. Tartu Descartes Lütseum.
<http://www.tartu.eu/data/Klassi%20kujunemine%20sopruskonnaks.pdf> 29.12.2018
- History. About YFU. Youth for Understanding. 2018. <https://about.yfu.org/history>
18.11.2018
- Jalasto, S. 2010. Motiveeriva intervjuueerimise olemus ja läbiviijate isiksus Eesti vanglate näitel. Sisekaitseakadeemia. Justiitskolledž. Lõputöö.
<https://digiriiul.sisekaitse.ee/handle/123456789/1211> 29.12.2018
- Kriegler, S. 2017. Youth For Understanding haridusprogrammi raames õppivate vahetusõpilaste integreerimine Eesti haridussüsteemi 2015/2016 õppeaastal Eestis õppinud vahetusõpilaste põhjal. Kadrioru Saksa Gümnaasium. Uurimistöö.
<https://www.yfu.ee/wp-content/uploads/2017/10/Sarah-Kriegler-Uurimist%C3%B6%C3%B6-Vahetus%C3%B5pilase-integreerimisest.pdf> 29.12.2018

- Kõverjalg, A. 1996. Õppimise psühholoogia ja metoodika. Tallinn: Eesti Riigikaitse Akadeemia.
- Ma olen vabatahtlik. Vabatahtlikud. Youth for Understanding Eesti. 2018. <https://www.yfu.ee/vabatahtlikud/ma-olen-vabatahtlik/> 18.11.2018
- Meos, M. 2009. Eesti noorte väärtushinnangud aastatel 2002-2008 uurimuse Mina. Maailm. Meedia andmete põhjal. Tartu Ülikool. Sotsiaalteaduskond. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut. Bakalaureusetöö. <http://dspace.ut.ee/handle/10062/15780> 02.12.2018
- Mõisted a. Haridusest “Minu Eesti” põhjal. Tallinna Ülikool. 2018. https://www.tlu.ee/opmat/ka/opiobjekt/ME_Haridusest/misted.html 08.12.2018
- Mõisted b. Uurimuse kavandamine. Tallinna Ülikool. 2018. https://www.tlu.ee/opmat/ts/TSK6055/uurimuse_kavandamine/misted.html 08.12.2018
- Organisatsioonist. YFU. Youth for Understanding Eesti. 2018. <https://www.yfu.ee/yfu/organisatsioonist/> 18.11.2018
- Our Story. About YFU. Youth for Understanding. 2018 <https://about.yfu.org/> 18.11.2018
- Rachel Andersen. About YFU. Youth for Understanding. 2018. <https://about.yfu.org/rachel-andresen> 18.11.2018
- Sincero, S. M. 2012. Does Culture Affect our Personality? Explorable. <https://explorable.com/culture-and-personality> 28.11.2018
- Strongman, K. T. 2008. Psühholoogia igapäevaelus: teejuht algajale. Tallinn: Pegasus
- Sutrop, M. 2008. Kool kui noorte väärtuste kujundaja. Postimees 11.10.2008 <https://arvamus.postimees.ee/40019/margit-sutrop-kool-kui-noorte-vaartuste-kujundaja> 08.12.2018
- Tiismaa, A.-L. 2010. Isiksus ja elukäik: kas enda tajutud isiksuseomadused on seotud elukäigu kirjeldustega. Tartu Ülikool. Psühholoogia osakond. Magistritöö. <http://dspace.ut.ee/handle/10062/14893> 01.12.2018
- Volunteer. Youth for Understanding. 2018. <https://volunteer.yfu.org/> 18.11.2018

LISAD

Lisa 1. Küsimustik

Vahetusõpilase mõju klassi- ja koolikaaslastele

Tere!

Olen Põltsamaa Ühisgümnaasiumi 11a klassi õpilane Helena Veerla, kes veetis 2017/18 õppeaasta YFU vahetusõpilasena Itaalias. Sellega seoses otsustasin oma uurimistöo teha vahetusõpilastega seotud teema kohta. Nimelt uurin, kuidas vahetusõpilane mõjutab inimesi enda ümber.

Aitäh kõikidele vastanutele juba ette!

Küsimustikule vastamine võtab aega u 5-10 minutit.

* Kohustuslik

1. Sugu *

Mees

Naine

2. Klass *

10

11

12

3. Kool *

4. Mis riigist on pärit sinu klassis õppiv vahetusõpilane? *

Saksamaa

Mehhiko

USA

Jaapan
Tai
Belgia
Ungari
Austraalia
Hispaania
Šveits

5. Kui tihti räägid oma koolis/klassis õppiva vahetusõpilasega? *

Iga päev
3-4 korda nädalas
1-2 korda nädalas
Ainult siis kui midagi vaja on
Ei räägi üldse

6. Kui tihti teete midagi koos? *

Paar korda nädalas
Kord nädalas
Paar korda kuus
Mitte kunagi
Muu:

7. Mida te olete koos teinud? *

Polegi midagi koos teinud
Käinud kinos/teatris
Külastanud mõnda muuseumi
Käinud kontserdil/festivalil
Käinud shoppamas
Käinud kohvikus
Koos õppinud
Mänginud mängu
Kokanud

Muu:

Vahetusõpilase mõju Sulle

Loe läbi väited või küsimused ja vasta, kui palju see sinu kohta käib.

8. Skaalal 1-5, kui palju välisõpilane mõjutab sinu käitumist, mõtlemist ning soove? *

Ei mõjuta üldse 1 2 3 4 5 Mõjutab väga palju

9. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen hakanud eesti kultuuri rohkem väärtustama *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

10. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen hakanud Eesti loodust kõrgemalt hindama *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

11. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen hakanud oma pere ja sõpradega rohkem suhtlema *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

12. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud, et Eestis on väga hea haridussüsteem *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

13. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen aru saanud kui ilus ja väärtuslik on eesti keel

*

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

14. Pärast vahetusõpilasega tutvumist saan aru, et eestlased on väga iseseisvad *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

15. Pärast vahetusõpilasega tutvumist mõtlen rohkem oma tegude võimalikele tagajärgedele *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

16. Pärast vahetusõpilasega tutvumist tunnen end enesekindlamana *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

17. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen muutunud emotsionaalsemaks *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

18. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen muutunud sotsiaalsemaks *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

19. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen muutunud tormakamaks *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

20. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen muutunud viisakamaks *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

21. Pärast vahetusõpilasega tutvumist julgen rohkem suhelda uute/võõraste inimestega *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

22. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen avatum ning avaldan rohkem oma arvamust

*

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

23. Pärast vahetusõpilasega tutvumist suudan oma eesmärgid paremini täita *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

24. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen leidnud rohkem asju, mis mind motiveerivad

*

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

25. Pärast vahetusõpilasega tutvumist on minu inglise keele oskus paranenud *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

26. Pärast vahetusõpilasega tutvumist olen hakanud õppima uut võõrkeelt *

Väga minu moodi (pühendun õppimisele)

Natukene minu moodi (tean mõningaid uusi sõnu)

Pole üldse minu moodi

27. Vahetusõpilasega tutvumine on pannud mind tahtma osata veel mõnda võõrkeelt *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

28. Vahetusõpilasega tutvumine on andnud mulle julguse suhelda võõrkeeles *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

29. Tutvus vahetusõpilasega on muutnud mind sallivamaks vähemusrahvuste suhtes *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

30. Tutvus vahetusõpilasega on muutnud minu suhtumist teistesse rassidesse *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

31. Vahetusõpilase viibimine klassikollektiivis on muutnud meie klassi kokkuhoidvamaks *

Väga meie moodi

Natukene meie moodi

Pole üldse meie moodi

32. Pärast vahetusõpilasega tutvumist tunnen aina enam, et eestlaseks olemine teeb mind õnnelikuks *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

33. Vahetusõpilasega tutvumine on muutnud minu seisukohti ühiskonna suhtes *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

34. Vahetusõpilasega tutvumine on tekitanud minus huvi teiste usundite vastu *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

35. Vahetusõpilasega tutvumine on muutnud minu poliitilisi eelistusi *

Väga minu moodi

Natukene minu moodi

Pole üldse minu moodi

36. Kuidas on kokkupuude vahetusõpilasega mõjutanud sinu... *

	Ei ole üldse mõjutanud	Pigem ei ole	Natukene on	On palju mõjutanud	On väga palju mõjutanud
--	-------------------------------	---------------------	--------------------	---------------------------	--------------------------------

		mõjutanud	mõjutanud		
väärtus- hinnanguid?					
iseloomu?					
käitumist?					
eesmärke?					
suhtlemis- oskust?					
keeleoskust?					
sallivust?					
ühtekuuluvus- tunnet?					
maailma- vaadet?					

37. Too mõni näide, kuidas vahetusõpilane sind mõjutanud on.

38. Kas need muutused on olnud pigem positiivsed või negatiivsed? *

	Positiivne	Negatiivne
Väärtushinnangud		
Iseloom		
Käitumine		
Eesmärgid		
Suhtlemisoskus		
Keeleoskus		
Sallivus		
Ühtekuuluvustunne		
Maailmavaade		

39. Miks sa arvad, et need mõjutused on olnud pigem positiivsed/negatiivsed?

40. Mida oled oma tuttavalt vahetusõpilaselt õppinud?

41. Mis sa arvad, kas oleksid võimeline veetma aasta vahetusõpilasena välismaal? *

Jah

Ei

Mind ei huvita selline asi

Olen juba olnud vahetusõpilane

42. Kas soovid midagi lisada?

SUMMARY

Põltsamaa Gymnasium

Helena Veerla

Supervisor: Eva-Brit Bergmann

YFU exchange student's influence on acquaintances on the example of Estonian schools

Research Paper

2019

I did my research paper on how the exchange student influences his acquaintances because I was an exchange student and I wondered how exchange students affect their classmates. In my research, I wanted to find an answer to five questions:

- 1) What kind of affect the exchange student has on his class?
- 2) How exchange student changes his friends' way of thinking and acting?
- 3) How communication with the exchange student evolves us?
- 4) What kind of affect the exchange student has on our values?
- 5) Will exchange student change our ways of looking at things?

My research contains four chapters. In the first chapter, I gave an overview of the YFU and psychological aspects that are related to my topic. The first chapter is based on other people's previous research papers, graduation papers, books and articles. The second chapter talks about methods. The biggest part of the research paper is based on the results of a questionnaire. The questioning took place from eighth to 27th of February in 2019 in 15 different schools. In the third chapter, I analyzed the results of the questionnaire and the fourth chapter contains the conclusion. In the summary, I gave answers to the questions I posed in the introduction.

The main result of the research paper is that the exchange student has an impact to his acquaintances. The more people communicate with the exchange student the bigger is the change caused by an exchange student. Mainly, the exchange student affects his friends' values, skills that are associated with languages and communication and their approach to the society.

The exchange student has a positive impact on his acquaintances. He makes people value things they didn't notice before and he don't only change them - the exchange student also evolves them in a good way. Exchange student's friends' way of thinking changes a bit and they might become more courageous and tolerant.

Key words: exchange student, YFU, psychology, values, inbound, influence, culture

AUTORIDEKLARATSIOON

AUTORIDEKLARATSIOON UURIMISTÖÖLE YFU VAHETUSÕPILASE MÕJU KLASSI- JA KOOLIKAASLASTELE EESTI KOOLIDE NÄITEL

Käesolevaga kinnitan, et olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Käesolevat tööd ei ole varem esitatud kusagil mujal.

Annan Põltsamaa Ühisgümnaasiumile loa enda koostatud uurimistöö kirjaliku osa reprodutseerimiseks, säilitamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni juhul kui sellega ei riivata kolmandate tööga seotud osapoolte õigusi.

Ülaltoodust tulenevalt kinnitan, et viitan oma töö kasutamisel või esitamisel edaspidi alati Põltsamaa Ühisgümnaasiumile kui töö kaasautorile.

12.04.2019

Helena Veerla